

1
1
2
3
4
5
6
7
8
8

1731.

1. Bartinellerus, Gethardus Christianus: De processu appellatorio
in foris Marchionatus Lusitiae superioris civitate
  2. Bartinellerus, Gethardus Christianus: De iudicio Germanico
forensi, & iure comitibus decembris celebrando.
  3. Brokes, Henricus: De advocato inferioritate.
  4. Brokes, Henricus: De renunciatione in foro iudiciali.
  - 5° = Chledemius, Justus Georgius: De iure advocandi vasallos
exterioris ministeriales. 2 Sumpt.
  - 6° = Crellius, Christ. Ludov.: Publicam censuram, quae
urbes condolebantur in antiquitate Romae, . . .
descriptam. 2 Sumpt.
  - 7° = Crellius, Christoph. Ludov.: Proprietatem rei Domesticae
ad eam qui quovis mutuum accepit transmittentem
. . . descriptam. 2 Sumpt.
  - 8° = Crellius, Christoph. Ludov.: Observationes ad l. 3.
D. de bonis eorum qui ante sententiam iudicis
mortem commiserunt.
- 85 Hassen

8. ^d Dahl, Friedr. Wilhelm: De sacrificiis gentiliam
 ἱερατικῶν ex veterum Graecorum descriptione Vedae-
 tis
9. Leyser, Augustinus: Geminae indolem et oram horarum
 interdicti quorum bonorum et actionis ex l. ult. C.
 De ecclesia D. Adriani . . . ex leatris eras et in
 publica disputatione tractatus.
10. Leyser, Augustinus: De gestis per debitorem obaeratum
 furtivis quam irritis
11. Leyser, Augustinus: De relictiis collegiorum.
12. Leyser, Augustinus: De spolio
13. Menckler, Gottfrid Ludovicus, Stud. jurid. . . Decanus;
 Lectori benivolo S. p. D. (ex disputationem solemnem
 nem Corti Balthasari Hatleri inserta),
14. Menckler, Gottfr. Ludovicus, Stud. jurid. . . Decanus;
 Lectori benivolo S. p. D. (ex disputationem solemnem
 Johanni Christiani Gotheloff Paulaci inserta)

15. Sturmus, Gualter: De antiquitate constitutionum et
anualiter subiectis.
16. Vater, Abraham: Febris tertiana ob empyema
lethifera.
17. Wender, Fr. Fredericus: Decas desideriorum iuri-
dicorum, 21 exempl.
18. Wender, Fr. Fredericus: Decas desideriorum iuri-
dicorum.
19. Wender, Fr. Fredericus: Decas desideriorum iuri-
dicorum.
20. Wender, Fr. Fredericus: De successione et simulta-
neam investituram ex jure Alen. Sax. Longobard.
etc.
21. Wender, James Fredericus: De jure sacrationum.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

117

24

Pub. Nr. 14

1731

56

6

DISSERTATIO IVRIDICA

DE

IVRE AVOCANDI
VASALLOS

EXTERIS MILITANTES,

SPECIATIM

ORDINIBVS IMPERII
VI TERRITORII VINDICATO

QVAM

PRAESIDE

IVSTO GEORGIO
CHLADENIO, D.

IVR. FEVDAL. P. P. ET FACVLT. IVRID
ASSESS. EXTRAORD.

D. SEPTEMB. A. R. S. MDCCXXXI.

AVDITORIO IVRIDICO

PVBLICAE DISQVISIONI SVBIICIET

SALOMO IENTSCHIVS.

EYBENSTOCHIO · HERMVND.

VITTEMBERGAE

LITERIS IOHANNIS GOTHOFREDI SCHLOMACHIL

DISSERTATIO IURIDICA

DE
IURE AVOCANDI
VASSALLOS

EXTERIS MILITANTIBUS

IN

ORDINIBUS IMPERII

IN TERRITORIIS VINDICATO

AVGUSTO

AVGUSTO GEORGIO

CHLADENIO D.

AVGUSTO GEORGIO CHLADENIO D. ET FACULT. IURID.
ASSISS. EXTRAORD.

AVGUSTO GEORGIO CHLADENIO D.

AVGUSTO GEORGIO CHLADENIO D.

AVGUSTO GEORGIO CHLADENIO D.

SALOMO LENTSCHIVS

AVGUSTO GEORGIO CHLADENIO D.

AVGUSTO GEORGIO CHLADENIO D.

AVGUSTO GEORGIO CHLADENIO D.

DISSERTATIO IVRIDICA
DE
**IVRE AVOCANDI
VASALLOS**
EXTERIS MILITANTES
SPECIATIM
ORDINIBVS IMPERII
VI TERRITORII VINDICATO.

§. 1.
ars insignis, et certe non postrema
obligationis Clientelaris est, ex qua
ad subeunda seruitia lege benefi-
ciaria adstricti quondam euocari
consueuerunt. Iubebat illa mox
VASSOS honoris causa requirenti
domino adesse, (a) mox, ut ad Curiam

A 2

am

(a) Inde seruitia *in honoraria*,
iudicaria et *militaria* abeunt,
prout distinguit ita FRID. a | SANDE in Comm. ad Con-
suet. Feud. Geldr. Tr. 2. T. 2.
C. 2. n. 13. . . . Varia autem
prificis

am SENIORIS acciti, cum ceteris iudicaturi, (b) compareant, imperabat, modo comites domini armatos, strenuosque suscipiendae expeditionis bellicae sectatores eosdem exposcebat.

§. 2.

Ex his uero, et si quae alia fingas, inferuendi generibus etiamnum hodie potissimum est, et in primis aestimandum, quod militiam, armaque, ad incolumitatem domini, eiusque ditionum tutelam, capeffenda. ex uinculo, ipsis Feudis coaeuo, et quasi cum iis nato, Vassallis praecipit. Neque inferunt id solae gratitudinis leges, neque sola primaeua Feudorum exordia, et incrementa pariter, illis praefertim, quibus idonea armorum gerendorum

priscis Francorum populis
usitata seruitia exhibet du
FRESNE in Glossar. uoc.
Seruitia.

(b) Neque hodie tamen generaliter iudicium Parium Curiae uulgo das Mann-Gericht dictum exoleuisse, cum SCHOTTELIO in Tr. de antiquis Germ. Iuribus C. IV. §. 9. arguendum est. uid. HORN. Iurisprud. Feudal. C. XXV. §. 14. et Dn. a LV-DEWIG in diss. de primo Foro Sub-Feudorum Imperia-

lium Parium Curiae exemplo in Hassiae Comitatu Ritbergensi C. V. §. 5. Solet et in terris, ubi alias coram Regimine, uel iudiciis Provincialibus, agitantur causae Fiduciariae, interdum iudicium Parium Curiae constitui, cuius rei obuinit exemplum in controuersia inter CASIMIRVM, Saxoniae Ducem, et Ioachimum Truchessium de Wezhausen, excitata, referente id STRVVIO in Histor. Archiu. T. I. p. 300.

rum inerat uis, (c) in fidem receptis, aliis autem, minus-que aptis, uix unquam admissis, sed et, tum ipsa Iuris Longobardici placita, Imperiique sanctiones, tum etiam moderna, militarium cum primis officiorum ergo, in clientibus feligendis, haud raro adhiberi solita ratio, luculenter comprobant.

§. 3.

Sicuti autem, si rem ad amissam suam reuocare lubet, homines ligii ad operas illas militares, quia communiter neque loci, neque temporis includuntur cancellis, nec indigentiae, in facto repositae, praesumptio hic obtinet, iustis citationibus, (d) indictionibus, (e)

A 3

saepe

(c) Quorsum et referendum erit, Vasallos *militum* nomine frequentius insigniri. uid. I. F. 21. II. F. 27. §. 3. a deo, ut quoties in Iure Feudali *militis* fit mentio, Vasallum toties subintelligendum, haud pauci defendant. uid. RHET. in Comm. Iur. Feud. L. 1. T. 31 p. 439.

(d) Vestigia citationum militarium inueniuntur in antiquis Francorum et Longobardorum legibus. LL. Longob. L. II. T. 42. ibi: *banniri ad placitum*. Cuiusmodi proclamatorium *heribanum* uocabatur, et uel scriptis, uel

ore praeconis absoluebatur, inque duorum Comparium praesentia indicebatur. II. F. 54. Modum autem citandi milites per uexilla, editori quodam loco suspensa, apud Romanos usitatum quondam uid. explicatum apud GVID. PANCIROLL. *Rer. Mem. Tit. de Morib. in bell. usit. Conf. OBRECHTI* *diff. de Vexillo Imp. c. 2.*

(e) In Constitutione Caroli Crassi de Expeditione Romana, quam praeter GOLDASTVM et FREHERVM publici iuris fecit LVNIG in Corp. Iur. Feud. Germ. T. 1. p. 15. haec legun-

saepe etiam euocatoris literis (f), nisi plane notoriam periculi supposueris causam, commonendi veniunt,

leguntur: Cuicumque secundum hanc legem eadem expeditio imperetur, si ad coronam Gallorum, hoc est, in campum, qui uulgo RYNGALLE dicitur, dominum suum non comitetur, et ibi cum militari apparitu non repraesentetur, Feodo praeter hos, qui cum gratia dominorum suorum remanserunt, in conspectu eorum absque spe recuperationis priuetur.

(f) Quales literae, sequenti formula instructae, aliquando ad Vasallos emanarunt: P. P. Weilen sich die Gefahr im H. R. Reiche von Tage zu Tage besorglicher anläßt, indem allerhand gefährliche motus und Krieges-Empörungen sich hin und wieder ereignen; also, daß wir unumgänglich verursacht und bewogen worden, unsere Sachen in gute Acht zu nehmen, und auf Mittel und Wege zu gedencken, wie wir und unsere Land und Leute, so viel

möglich, vor unbilliger und unverschuldeter Gewalt, vermittelst des Allmächtigen gnädigen Verleihuag, versichert seyn und bleiben möchten; Also begehren wir, Ihr wolleteuch vermöge eurer Pflicht, mit den Pferden und Knechten, mit welchen uns ihr zu dienen schuldig, also und dergestalt gefast machen, daß ihr auf ferner unser Zuschreiben an den Orte, dahin wir euch erfordern mögen, bey Tage und Nacht ohne Aussenbleiben erscheinet, und euch hieran nichts, als Gottes Gewalt, verhin dern lasset. Im Fall ihr aber durch Leibes-Ungelegenheit davon abgehalten würdet, nichts desto weniger eine solche Person, damit wir zu frieden seyn können, an euer statt, samt zugehörigen Pferden und Knechten ohnfehlbar schicket, und solches nicht anders haltet, daran geschicht unser Will und Meynung.

niunt, (g) ita et tunc, cum aliorum ad castra Vasalli transferint, auocationibus necessitati Dominorum consulendum, earumque iuri iustum, quo gaudent, statuum erit pretium. Est autem ius illud auocandi, FEVDIS GERMANIAE potissimum accommodatum, ius uel ex potestate Imperatoria, uel iurisdictione territoriali, uel etiam pacto quodam Imperatori, Ordinibusque Imperii competens, ut cuius Vasallis alienae militiae addictis eandem certis ex causis interdiceret, et ut ab illa discedant, sub poena, saepe grauiori, eos admonere possunt. Cuius iuris in genere spectati rationes quamuis non male etiam in Iuris Naturalis, cum primis uero Iuris Publici uniuersalis, principiis fundari, quis asseruerit, si obligationis, ad defensionem cuiuslibet societatis inita suscipiendam, consideres leges, (i) in Imperio tamen Romano-Germanico, aliis iisque specialioribus fontibus eius eruendae erunt origines. Equidem uestigia ex Iure Romano legere cupienti, offerunt se, sed fere exigua. (k) Illa sane necessitas militandi, et ius auocandi

(g) Qua forma neglecta, comparandi necessitatem exulare docent textus I. F. 21. II. F. 26. I. F. ALEMANN. c. 8. et SAX. c. 4.

(h) Conf. Beyer. in diff. de Iure Auocandi ciues et incolas ex territorio alieno. §. 28.

(i) Auocationis mentionem iniicit MODESTINVS

ICTus in l. 16. §. 21. D. de Iure militari. ibi; Cum multi milites in aliquod flagitium conspirant, uel si legio deficiat, auocari militia solet. Fundamentum quoque auocandi iuris depromi potest ex l. 13. C. de Re Milit. ubi praecipitur militibus, ne aliena obsequia sine nutu principali peragant. Id quod iam pridem

a Cae-

candi inde competens, alia ex lege non fluit, (k)
quam

a Caesare AVGVSTO tractum uidetur, qui seuerissime sanxit, ne quis Senator Romanus iniussu Principis Italiam excederet. TRANQVILL. in Augusto. DIO CASS, L. 28 Hist.

(k) Equidem illorum sententiae, qui beneficia Romanorum institutis clientelaribus accommodarunt, non leuiter patrocinari uidetur locus AELII LAMPRIDII in uita Alexandri Seueri c. 38. *sola quae de hostibus capta sunt, limitaneis ducibus et militibus donauit, ita ut eorum ita essent, si heredes eorum militarent, nec unquam ad priuatos pertinerent, dicens, attentius eos militaturos, si etiam sua rura defenderent. Addidit sane his et animalia et seruos ut possent colere, quod acceperim, ne per inpiam hominum, uel per senectutem possidentium desererentur rura uicina barbariae, quod turpissimum ille ducebat.* Quod ulterius illustrent GYNDLINGIANA P. I. Obl. I. §. 11. 12. 13. et P. XV.

O. 2. ubi pluribus argumentis simili ratione defenditur, Germanos, postquam Romanas prouincias inuaserint, hoc beneficiorum militarium institutum ita esse imitatos, ut inde orta sint Germaniae Feuda, magis pedetentim magisque exulta. Ast satis occurrit his B. Dn. IAC. CAR. SPENER. Obseru. Histor. in Primit. Feudal. Obl. 1. §. 6. not. i. ubi illud quidem largitur, Germanos Romanorum mores imitatos esse, dignitatesque Romanas in aula, curia atque militia retinuisse, publicisque multis institutis libenter usos esse, ut et publicam rem suam ordinationem redderent, et praeterea aduetas publicis Romanorum legibus prouincias eo felicius regerent, priuatos uero suos mores mordicus seruasse Germanos, arbitrat, atque ex his Feudorum instituta fuisse, quae adeoque non a Romanis acceperint, sed ex patria sua et moribus suis attulerint. In testimonio LAMPRIDII

niaegentibus illa affingentibus, nec a uero deflectere sibi uisis. (m) Prius uero non leuiter adiuuant argumenta de *munere* Regio, et alia ex illius gentis historia et legibus repetenda. Iniicitur passim *reuocati* tunc Feudi, officii militaris *ad dies uitae concessi*, uel ut GREGORIUS TVRONENSIS (n) effert, *renouatae actionis* mentio. Memorantur simul ab eodem GREGORIO (o) uillae, a Regibus ob *fugam* uel ob *transitum militarem ad alium dominum* possessoribus ablatae. Anne igitur tunc beneficio-

eundem suspectum inde, quod circa X. demum seculi finem uixerit Autor, arguunt locum. Ast ex RORICONE, Gesta Francorum exponente, et ab ANDR. du CHESNE T. I. Hist. Franc. scriptor. inferto, cuius uerba ita se habent: *In diebus illis dilatauit CLODOVAEVS Francorum regnum usque ad Sea quam, et accipiens castrum Miledunensem, tradidit eum, Aureliano Legatario, eumque DVCEM illius Prouinciae instituit; locum illum depromptum ostendit, fidemque eius aliis uacillare uisam, liberauit Ill. THOMASIVS in Orig. Feudal. §. 12. lit. o.*

(m) Vti de Gothis, Heru-

lis, et Burgundionibus plura ex CASSIODORO ad euincendum, iam ante regnum Francorum, et statim a Gentium Germanicarum migrationibus Feuda formata fuisse, adducit all. SPENER. in Primit. Obseru. Hist. Feud. O. 1. p. 36.

(n) Hist. Franc. L. 4. C. 42.

(o) L. V. C. 3. Ibi: SIGGO quoque referendarius, qui annulum Regis SIGIBERTI tenuerat, et ab CHILPERICO Rege Proruocatus erat, ut seruitium, quod tempore fratris sui habuerat, obtineret, ad CHILDEBERTVM regem, SIGIBERTI filium, relicto CHILPERICO transiuit, resque eius, quas in SVESSIONIACO habuerat, ANSVLADVS obtinuit.

neficiorum istorum possessores ad operas militares exhibenda, etiam absentes auocari potuisse, asserendum erit? Certe licet Annales, ius auocandi ad Regalia Regum Francorum tunc spectasse, diserte haud caueant, facile tamen quilibet animaduertit, eodem iure, nempe ut potestatis regalis, cuius non exiguam, ne dicam maximam fere, particulam efficit belli, pacisque ius, quo euocari poterant praesentes, etiam Vasallos aliorum castra secutos, retrahi potuisse. Poenam ad seruitia prouocatis, mox uero transgressoribus ad hostes effectis, impositam, priuationem bonorum complexam, locus *Gregorii* excitatus memorat. Haec uero facinus, iure quodam reprobatum, simul innuit, et ab hoc, uti cuilibet imperanti auocandi potestas integra est, ita et Francis eam competiisse, locum dubitandi relinquit nullum.

S. 5.

Non mediocriter praedicta succreuit potestas, cum *Francorum* Reges, et ex his cumprimis CAROLVS M. post superatam Germaniam regium in gentes istas deuictas instrueret imperium. Amplior hic una exsurgebat Clientelarum campus, quibus non solum illi, qui fidelem in militia confecta nauarant operam, sed et ex ipsis in bello deuictis praeficiebantur complures. (p) Quis uero in utroque ita electo

B 2

Clie-

(p) WITICHINDI Annal. | L. I. T. I. et C. IV. c. 14. it. in
L. I. et CRANZII Metrop. | Saxon. L. II. C. 14. 15. et 33.

Cliente nexum statim non aduertit, ex quo, ab exterorum castris subeundis eum excludi, par est. Neque enim nouiter concessum beneficium, uel militem ab antiqua parendi formula, nisi sub desertionis nota, uel bello deuictum a subiectionis uictoriaeque lege, absque diferto inuestientis placito, eximere ualet.

§. 6.

Latuit tunc aliquando prisca Germanorum libertas, donec CAROLI M. sobole, quae in LVDOVICO ARNVLPHI filio deficiebat, exincta, ad mutatam imperandi accederetur formam, et non alii, nisi electionis iure uocati, Imperii eueherentur moderatores, quibus tandem, interiecto quodam temporis tractu, et primitus quidem subauspiciis CAROLI IV. (q) iurium, priuilegiorum, et consuetudinum antea seruatarum, praeter solennis sacramenti praestationem, Ordinibus per literas et sigilla firmandarum, lex est praescripta.

§ 7.

Habent autem id inter cetera Germaniae Clientes praecipuum, quod, more a maioribus in eos translato, (r) non solum pro Imperio et patria militiam subire, sed

(q) in AVREA BVLLA
C. II §. 8.

(r) TACIT. de Morib.
German. C. XIV. ibi: Si Ciu-

tas, in qua ori sunt, longa pace et otio torpeat, plerique Nobilium adolescentium, ulro petunt. eas Nationes, quae tum bellum

fed et exterorum Regum et Principum bellis pro lubitu interesse, istisue operam suam addicere possint. Neque horum iuri ulla ratione refragatur, tum, quod et Imperio fidelitatis lege sint obstricti, et, in Matriculam Imperii relati, instar militum habendi ueniant, tum

B 3

quod

lum aliquod gerunt, quia et ingrata genti quies et fortius inter accipitua clarescunt. Et quamuis CAROLVS V. Imperator militandi foras libertatem indifferenter, et generaliter prohibere tentarit, est tamen post ea, inter grauamina, de quibus Ordines Imperii, memorati Caroli V. tempore, conquesti sunt, a MAVRITIO Electore Sax. illa inhibitio in literis ad Imperii ordines 1552. euulgatis relata: Item man flagit, daß der Teutschen Nation zuwider ihre Freyheit genommen und verboten worden, andern Herrn zu dienen, quod refert HORTLEDER de cauf. bell. Germ. T. 1. L. V. C. 13. §. 12. Cui querelae subscripsisse ALBERTVM Marchionem Brandenburgium idem testatur Cap. V. §. 7. Quibus tandem medela parata et pristini iuris uestigia plenius restaurata.

R. I. d. A. 1570. §. 4. ibi: haben wir uns erinnert, wie es im heil. Reich teutscher Nation vor Alters eine löbliche Gestalt, teutscher Freyheit um Ehr und Ruhm mit ritterlichen Thaten fremden Potentaten ohne alles Beleidigen des Vaterlandes und dessen Gehörigen zu dienen. quod repetitum in R. J. de A. 1582. §. 31. Magis consuluere sibi deinde Ordines Imp. cautela CAP. LEOPOLD. Art. 16. inserta, et in CAP. JOSEPH. Art. 15. §. fin. confirmata, ibi: Es soll jedoch auch keinen Reichs-Stand oder Einseßenen verboten seyn, sich bey auswärtigen in Krieges-Diensten zu begeben und einzulassen. V. CAP. Nouiss. A. 4. Conf. MYLER. Stratol. C. II. et HORNII diff. de Libertate Germ. militandi apud Exteros.

quod aliis sanctionibus iuri illi derogatum (s) uideatur. Saluo enim, quod cum Imperio intercedit, uinculo, ipsis apud externos militandi competere potest libertas, si naturam seruitiorum, ad quae, ut ipsi compareant, iam regulariter non tenentur, respicias. Et quamuis militum nomine eos saepe notatos, negari non possit, bellici tamen respectu hoc obuenire auxilii, quod, ui Matriculae Imperii, certum equitum pedumque numerum complectitur, manifestum est. Sanctiones uero libertati illi contrariari uisae, illos Germaniae Vasallos unice respiciunt, qui exteris, terras Imperii inuadentibus, armis suis opem ferre, non erubescunt.

§. 8.

Ast, quantum etiam sit libertatis praefatae, in eligenda exterorum militia, priuilegium, non tamen in uniuersum deficit ius quoddam, ipsa interdum libertate fortius. Patet certe S. R. I. Vasallis ad externos liber
ex-

(s) In Rec. Imp. d. A. 1544. §. Und wiewohl wir et §. damit
nun ibi: Daß sich niemand
in fremder Potentaten oder an-
derer Herren Dienst begeben. 2c.
Gegen solche Ungehorsame und
Verbrecher soll mit ernster
Straff gegen ihrer Person
verfahren werden. et R. I.
d. A. 1564 §. Wiewohl auch
in der Executions-Ordnung,
in verb: Daß sich niemand zu
einen Krieg zu dienen, ohne unser
oder seiner Obrigkeit Vorwissen
und Verwilligung bey Ver-
meidung unser und des Reichs
und seiner Obrigkeit schweren
Straffe und Ungnade begeben.

excurfus, falua tamen et illa, quae IMPERIO et IMPERATORI antea fancte data eft, debet feruari *fides*.

(t) Haec fuprema lex efto, cui alii fuperinducti, et nouiores in iti nexus merito fuo cedant. (u) Ex quo con- fequi-

(t) Ipfum Ius Longobardicum excipit antiquiorem Dominum, contra quem ne quidem per fubftitutum feruitia praeflanda praecipit. uid. II. F. 28. KOHL. de Seruit. P. III. n. 18. An uero illi, qui militiam alienam fufcipiunt, exprefle Imperium excipere teneantur, inde inferendum non uidetur. Potelt illud implicate actum reputari. Quamuis prius cautum deprehendatur R. I. de A. 1555. §. 59. uerb. die Pflicht, damit fie der K. K. Majestät und dem heil Reich zugethan, und verwandt feyn, hierinn ausgekommen, und verbehalten, et in App. der Reuter und Fuß-Knecht Bestall. d. A. 1570. §. 2. ibi: Zum andern foll das teutfche Kriegs-Volck, und alle diejenigen, fo von fremden Potentaten in Bestallung oder Pension, oder Jahr- und Dienst-Geld auf-

genommen worden, in ihren Bestallungen und Pension-Briefen ausdrücklich vorbehalten, daß fie sich wieder des H. R. Reich deutscher Nation und geliebte Vaterland oder einigen Stand dessen, weder offensiuue, noch defensiuue nicht gebrauchen lassen, sondern vor allen andern desselben Wohlfahrt und Besten schaffen und befördern, und in keinerley Wege, wie es auch von den fremden Potentaten möge fůrgenommen werden, demselben zuwider dennoch sich bestellen lassen.

(u) R. I. d. A. 1541. §. 68. et d. A. 1544 §. 22. ibi: daß sich niemand wieder uns, noch unser Land und Leute, oder auch unser und des Reichs Mitglieder in fremder Potentaten und anderer Herrn Dienst begeben, denselben zu ziehen, oder sich gebrauchen lasse. it. de A. 1555. §. 43. et

sequitur, quicquid etiam contra Imperium quis moliat, per illud IMPERATORI auocandi potestatem iure fundatam. (x) Eodem autem ex uinculo, quo ipsorum Imperii Vasallorum alias inter semet silent arma, et iam tunc, cum hostibus Imperii (y) militando feruntur suppetiae, manifesto auocandi causa resultat. Id quod eo usque protenditur, ut, si uel maxime contra STATVS quosdam apud exteros militia suscepta, cum ita Imperii membra

1582. §. 31. uerb. ohne alles Beleidigen sowohl unser, als auch des heil. Reichs, dessen angehörigen Ständen, Unterthanen und Schirms = Verwandten zu dienen.

(x) Rec. Deput. d. A. 1564. §. 16. uerb. Und, soll uns oder unsern freundlichen lieben Sohn den Röm. Könige bevorstehen, diese werbende Personen um Abstellung fürgenommener Gewerch anzuhalten, und die geworbenen abzufordern. uid. et Ord. Cam. P. II. §. 1. Vbi tamen eundem ordinem, imo et Statuum concurrentiam, alias in pacis negotio tractando, obseruari praescriptam, quoad ius auocandi supponen-

dam, nec facile negligendam, moneo. Vid. Recept. Imp. d. A. 1555. §. 44. 60. 62. 65. et 67. Quomodo a Circulo inferioris Sax. A. 1626. Vasalli illius Circuli sint auocati, refert LONDORP. in Act. Imp. T. 1. L. 8. c. 487. p. 538.

(y) Duo hostium Imperii genera, aliosque ex iure belli, alios ex poena banni constituit GAIL. de Pac. Publ. L. 1. C. I. n. 22. His ex poena banni talibus, uti ex fracta pace publica conueniri possunt, qui arma sua iungunt, ita etiam ab Imperatore per ea, quae §. seq. tradita, absque dubio auocari possunt.

membra tangat, etiam tunc Imperatori interdicendorum seruitiorum ansa porrigatur sat grauis.

§. 9.

Vocor ad aliam, qua Imperatoris in S. R. I. Vassallos auocandi innitur potestas, *uiolatae pacis publicae* causam. Quis non ignorat, quanto Imperii tranquillitatis, singulorumque securitatis illud Palladium, sudore fuerit paratum, et cum nouis insultibus infringi uideretur, tum Pacis Instrumentis, (z) tum in NOVISSIMO IMP. RECESSV (a) de eo firmando sollicito fuisse transactum. Certe inter alias PACIS firmandae medelas non ultima fuit tunc habita, foedera illi aduersa, praesertim cum Exteris inita, damnare, et irrita reddere, criminis, poenaeque reos illos, qui manus auxiliatrices iis ferunt, arguere, auocandique iure contra eos debito modo procedere. (b)

C

§. 10.

(z) Osnabrugensis sc. et Monasteriensis A. 1648. confectis.

(a) d. A. 1554. passim.

(b) Memorantur autem utriusque generis auocatoria, tum illa, quae, antequam pax uiolata sit, pro impediendo, tum ea, quae, postquam paci contrauentum est, pro coercendo, aduersus refractarios sunt decernenda **Land-**

Fried. T. 8. §. 1. et ODR. CAM. P. II. T. 9. §. 3. verb. Und ob sichs zutrüge, daß jemand diesen Land-Frieden zwiieder, den andern mit Heers-Krafft, oder sonst gewaltiglich überziehen würde, sollen und wollen die Kayserl. Majestät alsdenn, oder in Ihrer Lieb. und Kayf. Majestät Abwesen, wir als Röm. Kö-nig, oder aber des Kayserl. Cammer-

§. 10.

Liquet iam, quam ardua sit, quae in belli pacisque iure uersatur causa, et quo maius Reipublicae ex abusu eiusdem enasci potest praeiudicium, eo maiori cum sollicitudine Germaniae Proceres Regis sui potestatem circa belli tum suscipiendi, tum Vasallos Imperii inde auocandi arbitrium circumscriptam dedisse. Ut adeo ultra casus, quibus horum militia, Exteris Principibus elocata, damnosa uideri potest, Imperatori laxiorem facultatem absque Legis fundamento, quis iure non attribuerit. (c)

§. 11.

Sed quaecunque demum Caesari circa auocandos Im-

Cammer= Gericht, auch Ansuchen des, der Uberzug besorget, und sich gebührliches Rechtens erbietet, oder aber des Kayf. Fideals denen so in Werbung und Rüstung stünden, bey der Poen und Straffe der Acht gebieten, von solchen ihren gewaltigen thätlichen Fürnehmen und Uberzug abzustehen, und sich gebührliches Rechtens begnügen zu lassen. Et § 4. ibi: eine gemeine Abforderung bey Poen der Acht auch zum förderlichsten ausgehen lassen.

Exempla Auocationum ad Vasallos Bauariae ab Imperatore 1702. emissarum uid. apud FABRVM Staats= Cansley T. VII. p. 757.

(c) Interim tamen praeter causam militiae, apud exteros susceptae Imperatori ius auocandi Status a confederationibus, et conspirationibus, item congregationibus militum integrum est, quod explicat latius GERDES. in Tr. de Mandat. auocator. C. 10. et 11.

Imperii Vafallos potestas relicta est, num eam VICARII etiam, fascibus regni moderatore suo destitutis, recte sibi vindicent, a re nostra non est alienum disquirere. Certe interregna saepius sunt turbulenta, in quibus, uti, dum tempora pacis eunt, bella sunt metuenda, ita de pace reparanda sollicitate cogitari, et modum, quo Leges Imperii consulunt, parari, fas est, in quo utroque ordinando, quicquid LIMNAEVUS (d) hic scrupuli iniicere attentet, qui cum alia Serenissimo- rum InterRegum, tum hoc etiam, sed frustra, uellicare sustinuit, cum pro illis praesumptio, quia in omnibus Regis uices subeunt, fortissima militet, pari ratione, lure Imperatoris, Vicarii utuntur. (e) Exposcunt illu-

C 2

stria

(d) ad A. B. c. V. §. 1. Huius argumenta refellit HVLDERIC. ab EYBEN. in diss. de Iure Pacis Th. 2. lit. b. p. 728.

(e) Rescripta D. Electoris Ioh. Georgii I hanc in rem publica uid. ap. GOLDAST. in den Reichs-Handl. P. VII. p. III. sequ. Qualem curam habuit etiam Potentissimus REX et ELECTOR noster clementissimus, uti ex literis ad Ordines Imp. A. 1711. datis apparet. uerb. Je gefährlicher nun die Zeiten bey den fortwährenden Reichs- Kriege, und andern besorgli-

chen Coniuncturen sich ereig-
nen; je nöthiger ist es, daß
ein gutes Vernehmen, und der
innerliche Friede und Wohl-
stand erhalten, und befestiget,
folglich allerhand Unruhe und
Empörungen verhütet, und
dasjenige, was sonderlich we-
gen der Neutralität bey der
Reichs-Versammlung zu Re-
genzburg im nächstverwichenen
Jahre zum Schlusse herkom-
men, fest gestellet, und zur
Execution gesetzt werde. It.
post quaedam interiecta: Em.
Majest. und Ebd. und Ihr
wollen sich auch den H. Röm.
Reiche

fria eorum munia, ne quid detrimenti capiat respublica, prospicere, simul uero tum exterorum incurfus cohibere, tam motus sedare internos, iubent, quibus si quis ex Imperii Clientum numero arma contulerit, quin interdictis et auocationibus contra eum procedi, bannique poena, in eos, qui exterorum castra intempetive, et cum Imperii noxia sequuntur, statuta, consensu Electorum, quos haec cura tangit, decerni possit, non ambigendum.

§. 12.

Iam uero ulterius pedem, ius auocandi Vasallos, ipsis Ordinibus Imperii integrum, protinus consideraturi, promouemus. Et primum quidem huc reuocandum erit, de iure illo firmum, stabileque, pro ipsis non ferri posse iudicium, cum iura territorii, indeque emergens belligerandi potestas nondum plene quaesita erant. Hanc Imperii Proceres, quamdiu magistratus, et officiales magis, quam Prouinciarum domini existerent, proprio

Reiche zum Besten einheimisch und gute Verfassung dermas- sen halten u. daß neben an- dern Mit-Ständen des Reichs Friede und Recht zu erhalten, über die zum Reichs-Kriegs- Contingent gehörige Hülffe noch eine mehrere Macht nach jedes seiner Landen, und Dertter	Vermögen, bereit zu schaffen, und solche Hülffe und Bey- stand innerlich, damit der ge- gen den gemeinen Reichs-Feind habenden Kriegs-Verfassung nichts abgehe, zu gebrauchen sich angelegen seyn lassen. Quas uid. apud LVNIG, in Cod. Aug. T. I. p. 426.
--	--

prio iure exercere non poterant. Praeerant sane rei militari, exercitusque ducebant, non alio tamen actu, nisi *imperato*, quoties uel inferendi bellum, uel illatum propulsandi, Reges Francorum urgeret necessitas. A quo more etiam tunc nondum secessio facta, cum insequentes Francici Reges, inprimis CAROLVS M. reliquas Germaniae deuincerent terras, (f) et regiam in uictos potestatem latius protenderent. Augebatur tunc numerus officialium, conditione prima etiam reliquis adscripta. Fungebantur Duces et Comites ita dicti potestate mere aliena, dignitate eorum cum persona pereunte, filiis non degeneribus heredibus, et meritis suis, ut paternum officium supplerent, conspicuis, non facile neglectis, tamdiu quaesitos fasces tuituris, quamdiu obsequio, religiosoque cultu, in mandatis Regum exequendis, commendabantur, secus facientibus, et rebelles fluctus minitantibus, mox Ducatu uel Comitatu suo exutis. (g)

C 3

§. 13.

(f) Ex quibus tamen SAXONIAE Prouincias non *subiectionis*, sed *unionis* saltem lege, FRANCIAE adscriptas esse, constat. Conf. SCHVÄRFLEISCHII *diff. de antiqua Sax dignitat* § 5. ID. de WITTEKINDO M. §. 13. lit. cc. HERT. *Notit. Regn. Franc. Vet. C. III. §. 2. p. 278* PRAES. in *Progr. de M. Sax.*

Ducatus formula p 13. not 9. (g) LEHMANN. *Chron. Spir. L. II. C. 16.* Obuenit hoc THASSILONI, *Bauariae* Duci, qui CAROLVM M. iunctis cum *Hunnis* uiribus, bello prouocare ausus, ad CAROLVM auocatus, Ducato suo morus, isque Comitibus regendus commissus est, referente id EGINHAR-

§. 13.

Post CAROLINGOS singuli Germanorum populi sui iuris facti, summoque Imperio iam singuli Duces, antea Prouinciarum Praefides, consensu cuiusque populi, frui, (h) sensim etiam Ius Belli, quod a CONRADII tempore contra ipsos etiam Reges non nunquam sibi sumebant, parare uelle uidebantur. Augebatur ab HENRICORVM temporibus indies illa potestas, (i) iure deinceps manuario, et diffidationibus ingrauescentibus, per interregni tempora protractis. His postea modus est belligerandi moribus positus, mox MAXIMILIANO suaefore iisdem plane eliminatis. Quo tamen non obstante, Ordines belli iura, in Smalcaldico cumprimis, et tricennali conflictu, acriter defensa dedere, et, post iura territorii PACE WESTPHALICA plenius corroborata, una cum his, saltem temperamento, publicae, et Imperii, salutis causa, adiecto, (k) obtinere.

§. 14.

HARDO de uita et gestis
CAROLI M. p. 6. DN. a
COCCEII in Iur. Publ. Prud.
C. III. Sect. 1. § 7.

(h) Cel. GVNDLING. de
Statu Reipubl. German. sub
CONRADO I. §. 3 et DN.
a LVDEVVIG. in German.

Princ. post Caroling. C. 1.
§. 2. et C. 3.

(i) MYLER. Archol. c. 9.
§. 3. et c. 10. per tot.

(k) In casu tamen uiolatae pacis, si controuersia intra spatium trium annorum non terminetur, arma sumere ad repellendam iniuriam, non solum permif-

§. 14.

Iam ergo, iure territorii, nunc amplius extensi, magis firmato, superioritati ius armorum est consecratum, sic, ut operas militares subditis suis Vasallis, que Ordines imperare sustinerent. Sicuti igitur illud regale efficit, ita exinde consequitur, ius auocandi etiam in eos, qui exteris militant, competens, ad superioritatem omnino, non ad nudum ius domini directi pertinere, cum ea regalium audiat, et re ipsa etiam extet complexus. Sane si tantum Regionum domini, ui directi domini, simpliciter regali illo uterentur, non differrent a Vasallis, qui eodem titulo praetento a Sub-Vasallis suis seruitia quaedam exposcunt.

§. 15.

Neque apparet, quid dominium directum cum illo superioritatis iure commune sibi vindicet. Illud inuestituram, iuramentum fidelitatis, imo et seruitia quaedam, sola conuentione innixa, includit, hoc potestatem, quaelibet iura, maiestati aemula, exercendi Ordinibus Imperii attribuit. Fac ergo, in quibusdam GERMANIAE ditionibus dari dominos directos, hosque iure exigendi seruitia militaria, una cum auocandi iure instructos, ideo tamen ex dominio directo perpetuum
hoc

---

missum, sed plane praeceptum | §. 6. Vid. Exc. LEYSER ad ff. legitur in l. P. VV. A. 17. | Spec. XXX. Med. 5.

hoc effluere, perperam quis concludet. Ea enim est iuris territorii, et domini directi insignis disparitatis ratio, quod istud iure veluti proprio se exerat, latiusque vim suam extendat, et pro eo, intuitu tam subditorum quam Vasallorum, re in ancipiti posita, praesumptio militet, hoc vero si in alio, quam territorii, domino constitutum deprehendatur, iure veluti alieno, domini videlicet territorialis vel concessione, vel indulgentia, usurpetur, nec ultra limites suos prorogari possit. Vnde si concurrat cum iure territorii, huic tanquam fortiori vinculo merito cedit.

§. 16.

Quam iuste autem territorii potestas in auocandi iure defendenda veniat, exinde facile liquet, si confideres, illud ex solo Belli iurè dependere. Quod uti nudum dominium directum non tribuit, ita in casu, quo dominus directus iure territorii in Feudum, licet forsitan alias territorii iura habeat, sit destitutus, (1) Vasallum eiusdem

(1) Dari autem Feuda quamplurima, quae in alieno territorio sita, et ita a iure auocandi domini directi ad seruitia militaria exempta sunt, ex ipso rerum usu satis constat. Comitatum **BARRENSE** Dux **LOTHARINGAE** ex pace **Osibrugensi** a Galliarum Rege recognoscit. **BOHEMIA** praesertim, in Germania insignem Feudorum habet numerum, adeo ut **STRANSCKY** de repl. Bohem. c. 14. peculiarem Feudorum Germanicorum Praefecturam Pragae constitutam memoret. Illorum catalogum exhibet **FABER**

eiusdem alium praeter hunc agnoscere dominum, territorii nempe, qui iura haec exerceat, necesse est. Huius autem in praeiudicium neque directus dominus, quicquam sibi vindicare, (m) neque Vasallus domino ius in se, quod alteri iam quaesitum est, dare potest, potius dominium directum salva semper autoritate territoriali constitutum censendum est. Vnde hodie tam raro ciuibus suis permittunt Principes, (n) ut ipsis inuitis alienam

D nam

BER Staats-Consley P. I. p. 189. Pagum **Großburg** in **SILESIA** situm ad Electorem **BRANDENBURGICVM** domini directi iure spectare, refert **STRYK**. in Exam. Iur. Feud. C. 3. qu. 47. Alia exempla recenset **HORN**. in Iurisprud. Feudal. C. III. §. 25.

(m) Prout in **CAP. Nouiss.** Art. 15 disponitur, quod sub praetextu domini directi nequaquam superioritati territoriali praeiudicari debeat.

(n) Num uero subditis integrum sit, peregrinis dominis praedia sua iure Feudi offerre, de eo merito dubitandum, uti et negatiuam ueriores sententiam defendunt **HERTIVS** d. Feud. Oblat. P. I. §. 8. **THOMASIVS**, C. 2. §. 19.

Ipsos uero etiam dominos olim, ut Feuda nonnulli subditis conferrentur, ad dissidii occasionem rescindendam, et fidem dominis intactam seruandam, singulariter prospexisse, colligi potest ex charta diuisionis Imperii, a **LVDOVICO PIO** Imperatore inter **Pipinum, Ludouicum et Carolum**, filios data A. C. 837. Aquisgrani in generali populi conuentu, C. V. ibi: *Praeicipiendum nobis uidetur, ut post nostrum ex hac mortalitate discessum, homines uniuscuiusque eorum accipiant beneficia, unusquisque in regno domini sui, et non alterius ne quando per hoc, si aliter fuerit, scandalum possit occidere.* **STEPH. BALVZ.** in Capitul. Reg. Franc. T. I. p. 678.

militiam, nedum perpetuam aliis militandi obligationem, suscipiant, quam difficulter directis dominis indulgere solent, ut armorum iura in ipsorum terris exerceant, et quasi hereditarium militem ibi habeant. Ut adeo neque cogi, uel sub priuationis poena, possint Vasalli in alieno territorii constituti, ut domini directi, licet uel maxime aliarum terrarum intuitu superioritate et iure belli gaudeat, bellum gerentis castra sequantur, (o) nisi hic in alterius, quo degit Vasallus, territorio, *seruitutem*, quam uocant, iuris publici, inter quas a perturae, praesidii, sequelae, ex qua ius auocandi simul exsurgit, iura sunt, demonstratam dare possit, (p) aut

(o) Illustre huius rei Exemplum in declinatione indictorum seruitiorum, a Georgio Dn. de Schönburg, Glau-chae et VValdenburgi Dynasta, facta, contigit. Erat is ob Feuda Bohemica, quae in terris Saxoniae Electoris possidebat, a FERDINANDO, Bohemiae Rege A. 1547. ad exhibenda seruitia militaria sub priuationis poena euocatus. Neque tamen hic Principe suo, Electore MAVRITIO inconsulto, et inscio, eadem subire se posse, sibi relictum reputabat. Vnde ad hunc rem detulit, et ut ex literis a

MAVRITIO Electore ad FERDINANDVM Regem pro ipso concinnatis, apparet, illam potissimum denegandi seruitia adduxit causam, neque constare de exactione illorum unquam facta, neque etiam exigi posse huiusmodi generis seruitia: Sie wären zuvor nicht beschehen, nicht im Brauch gewesen, und er auch auf solche Maasse zu dienen nicht schuldig. Documenta huc facientia uid. in D. LVD. MENCKENII diss. de vi superiorit. territ. in territ. Imp. Claus. §. 14.

(p) Vid. ENGELBRECHT

aut consentiente domino territoriali uinculum fiducia-
rium sub lege seruitiorum militarium originem sum-
ferit. Ea enim clausorum, qualia in dubio praesumen-
da, (q) terroriorum uis est et conditio, ut intra eos
plenissimus, qui dicitur, Landsassatus obtineat, omnes-
que Vasalli, siue ab eodem territorii domino, siue ab
aliis, (r) de quadam huius territorii parte inuestiti,
simul pro subditis sint reputandi. (s)

§. 17.

Ex quibus haud difficulter patescit, ius cir-
ca Vasallos, ab Exterorum armis auocandos, lege, (r)
D 2 qua

BRECHT. de seruit. Iur.
Publ. Sect. II. Membr. 2.
th. 18.

(q) De Circulo tamen Sue-
uico, Franconica et Rhenano
tradunt, eisdem territoriis
non clausis accensendos. Vid.
Perill. AVT. des Europ. He-
rolds P. I. p. 773. et Burger-
meister von Reichs-Adel C. IV.
p. 22.

(r) Quo casu, intuitu ter-
ritorii domini, magis iure
allodii quam feudi sunt aesti-
mandi. Quoad Saxoniam
tamen id obseruatum memi-
ni, esse ibi in Matriculis, qui-

bus equi, seruitiorum causa a
Vasallis praestandi, consignati
sunt, eos simul notatos, qui
Feuda ab aliis directis domi-
nis recognoscunt, adeoque ad
exhibenda seruitia domino ter-
ritorii teneri.

(s) Vid. Nob. DN. de BER-
GER. in diss. de Nexu iuris-
iur. fidelit. et subiect. §. 20.
PFEFFINGER. ad Vitriar. In-
stit. Iur. Publ. L. III. T. 19.
§. 4.

(t) Vid. Rec. Imp. d. A.
1564. §. 32. ibi: Und sollen die
Churfürsten, Fürsten, und
Ständen ihren Oberkeiten, hier
über

qua ipsis id praeceptum legitur, uel non considerata Statibus Imperii uel potestatis territorialis adscribendum esse. Iam uero, in quibus facultas illa se exferat, explorare, ordinis iubet ratio. Equidem in territoriis Principum usum superesse satis pinguem, probatione uix eger, dum ibi Vasallorum copia occurrit insignis, cum e contrario in Imperii Comitibus, quibus praedia pleraque ipsis, quoad utramque dominii particulam, subsunt, (u) exigua illius iuris usura profluere uideatur. Structura sane et Principatum, et Comitatum Imperii, est eadem, (x) et utriusque, nexustum allodiales, tum feudales, dedere initia. Citius equidem regalia sibi parauere Principes, dignitate insuper, et iure, uirum in Comitibus ferendi suffragii, eminentiores. At et Comites iurisdictionem, quam Caesaris nomine ante sustinuerant, effecere tandem propriam, et regalibus sensim usi, interregno finito, postea WESTPHALICA PACE ipsis prospiciente, ad idem adspirarunt potestatis fastigium, ut adeo Comites iure auocandi Vasallos, ex eadem, qua complexum regaliū habent, uel, recte utantur. Quae omnia, in Principatibus, et Comitibus, tanquam Feudis deducta secularibus, ad Ecclesiasticos S. R. I. Status etiam extendi merentur. Ha-

über auch sonderbare Mandata
gegen ihre Lehn-Leute, Land-
fassen, Unterthanen, Hinder-
fassen, und Angehörigen aus-
gehen lassen.

(u) Vid. ITTER. de Feud.
Imp. C. V. §. 4. ubi plures
Comitatus allodiales recenset.
(x) MYLER. Gamol.
C. 12. §. 2.

Habent hi, primitus quidem, ne iurisdictione quidem nuda, (y) nedum eminentiori superioritatis territorii iure (z) gauisi, priori per *Aduocatos*, uel *Vice-Dominos* exercita, (a) post HENRICI IV. ac inprimis interregni tempora, potestatem eandem tam ualide iam quaesitam, ut eos, quos terrarum ab ipsis possessorum complectuntur limites, ad sequelam, et militaria obsequia indubie, ad exemplum aliorum Statuum, uocare possint.

§. 18.

Post haec, quid Ciuitatibus Imperii, Ordinique Immediato Equestri, circa auocandos suos Vasallos, relicrum sit iuris, in censum uenit. Quin equidem Ciuitates, superioritatis iure, extraneam militiam, pro rei enatae necessitate, clientibus interdicare queant, exinde pronos consequitur alueo, quod illae, qua iurium regalium

D 3

com-

(y) Sola *audientia*, quae effectus disciplinae ecclesiasticae est, relicta erat. t. t. C. de Episcop. audient.

(z) PFEFFING. in VI-TRIAR. illustr. L. I. T. 15. §. 18. STRVV. Syntagm. Iur. Publ. Diff. XVIII. §. 22.

(a) Sunt equidem Ecclesiastici Imp. Proceres iam CAROLI M. aeuo ad Comitia

uocati, quandoque primo loco inter Principes inactati, nondum tamen Principum titulo excepti, nisi ex quo potestate seculari uti ceperunt, et ut Principes inuestituram ab Imperatore impetrarunt. Vid. LEHMANN. Chron. Spirens. L. II. c. 15. RHET. Inst. Iur. Publ. L. 2. T. 2. §. 96.

complexum, reliquis Statibus assimilari soleant. (b) Ast Immediatorum Imperii Equitum non omnes unam eandemque rationem habere videntur. Sane, uti non omnium eadem in Imperio nostro Romano-Germanico territoriorum est facies, ita etiam superior iurisdictione, illis inhaerens, quoad exercitium, alia perfectior, pleniorque euadit. (c) Quo posito illis omnino in ditionibus suis territorii superioritatem, sed talem, quae ipsorum territoriis respondeat, adscribendam esse (d) mani-

(b) Instr. Pac. Osnabr. A. VIII. §. 1. ubi generatim Statibus et §. 4. ubi in specie ciuitatibus ius territorii asseritur. Neque admittenda hic est inter Ciuitates Imperii *liberas*, et *immediatas* dispescendi ratio, ita, ut aliqui illis, non his, superioritatem attribuendam autument, nullo tamen solido fundamento innixi. Conf. LIMN. I. P. T. III. c. 1. n. 34. KNIPSCHILD. de Iur. et Priu. Ciuit. L. 1. C. 2. n. 19. BVRGOLDENS. ad I. P. Part. 1. Discurs. 21. n. 24. Vid. STRVV. Syn-tagm. Iur. Publ. Dissert. §. 18. XXVI.

(c) TITIVS Spec. Iur. Publ. III. c. 4. §. 17.

(d) TITIVS in Spec. Iur. Publ. L. 3. c. 1. §. 41. et c. 4. §. 16. non saltem territorii superioritatem Nobilibus Imperii attribuit, sed plane eos Status Imperii etiam asserit. Quod ultimum tamen, cum ius suffragii in ipsis deficiat, liberaliter nimis prolatum, du-biis suis non caret. Nec tamen prius inde destruitur, quin potius id in LL. Imperii satis fundatum deprehenditur. CAP. Nouiss. CAROL. VI. Art. 1. ibi: die unmittelbare freye Reichs-Ritterschafft mit begriffen, (bey ihren Hoheiten geist- und weltlichen Würden, Gerechtigkeiten, Macht und Gewalt lassen etc. et post quaedam interiecta:

die

manifesto resultat. Vt taceam enim, quoad personam
sine

die unmittelbare freye Reichs-Ritterschafft mit eingeschlossen) ihre Regalien, Obrigkeiten, Freyheiten, Privilegien, ohne Weigerung und Aufhalt in beständiger Form confirmiren. et Art. XV. verb. Wie wir denn keinen Churfürsten, Fürsten und Stand, (die unmittelbare Reichs-Ritterschafft mit begriffen) seine Landsassen, ihme mit oder ohne Mittel unterworfenen Unterthanen, und mit Landes-Fürstl. auch andern Pflichten zugethane Eingeseßenen und zum Lande gehörige von deren Bothmäßigkeit und iurisdiction, wie auch wegen Landes-Fürstl. hohen Obrigkeit, und sonst rechtmäßigen hergebrachten Steuern, zehenden, und andern gemeinen Bürden und Schuldigkeit, weder unter den praetext der Lehn-Herrschaft noch einigen andern Schein eximiren zc. Item: Zinmassen denn auch Churfürsten, Fürsten und Ständen, (die unmittelbare freye Reichs-Ritterschafft mit

begriffen) zugelassen, und erlaubt seyn soll, sich nach der Verordnung der Reichs-Constitution bey ihren hergebrachten und habenden Landes-Fürstl. und Herrl. Iuribus selbst, und mit assistenz der benachbarten Stände wieder ihre Unterthanen zu manuteniren. Id quod luculentius adhuc apparet ex Diplomate a D. Imp. LEOPOLDO A. 1698 Immediatae Nobilitati Suevicae concesso: Als verordnen wir, setzen, statuiren, erkennen und befehlen zc. daß der Gewalt Handwercke aufzurichten aus der Ritterschafft und deren Mitglieder Immediat, privativen Erb-Huldigung und der daraus sich ergebenden Landes-Obrigkeit, fundiret werden soll. Conf. Nob. Dn. de VVERNHER in diss. de Iure affigendi publice mandata Vogtheiae immediatae contra Centenam asserto. §. 34. et SCHMID. diss. de superioritat. territor. Nob. Immed. Imp. §. 9.

sine medio eos, Imperio subesse, certe territoria immediate Imperio subiecta possident, et iura alia, ex superioritate notorie promanantia, libere exercent. (e) Quorsum homagii exactionem, colligendi, sequelae iura, imo reformandi, S. circa sacra (f) potestatem, aliaque quae sibi vindicant, referenda puto, quae omnia ad auocandi, et mandata desuper publicandi, ius ipsis euincendum, praesidium, et argumenta non leuia conferunt.

§. 19.

Causa igitur efficiens primaria iuris, ad auocandos ab exteris Clientes, competentis, potestas territorii est, cui respondet in territoriis clausis ex Vasallorum parte subiectio, quae utraque uti variis modis parari potest, ita praesertim Subiectionis sacramentum, quod homi-

(e) Cui neque *Centena*, in quorundam Nobilium Immediatorum finibus a Principibus quibusdam exercita, obstat, utpote quae ius singulare est, et intuitu certorum delictorum, in alieno territorio commissorum salua superioritate exercetur, LINCKII diff. de Iurisdic. Centen. et in Mandato D. Imperat. LEOPOLDI, quod adducit Nob. Dn. de VVERNER. in all. diff. §. 10. ad quatuor delictorum, genera restringitur.

(f) Quod reformandi siue circa sacra ius, pars certe superioritatis territorialis praecipua, uti Electoribus, Principibus et aliis Statibus, ita Nobilibus Immediatis tam intuitu bonorum allodialium, quam feudaliu disertis verbis tribuitur in I. P. VV. Art. V. §. 28. Conf. LIMN. I. P. L. VI. c. 3. n. 3. sequ. et SCHWEDER. introd. ad Ius Publ. Part. Spec. Sect. II. C. 18. §. 2. in fin.

hominii, uel homagii appellatione communiter uenire solet, eam admodum corroborat. Non tamen exinde necessario inferendum, quod, prius quam iuramenti illius solennia peracta, Vassallorum obligatio efficacia sua destituatur. Sicuti enim superior, si forsan, ad iuratam de Reipublicae salute procuranda fidem, LL. fundamentalibus adstrictus sit, licet hanc nondum expleuerit, ad quaeris tamen, illi proficua, uel Gentium iure deuinctus deprehenditur, ita et nexui clientelari omnia illa tacite inesse censentur, iuramento, quod nouam obligationem non inducit, sed actus naturam sequitur, ex solo confirmationis fine adiecto. Imo beneficia nonnunquam plane iniurato concedi, nec ab antiquis lurium placitis alienum constat. (g) Vtrum autem in eos auocandi potestas, qui in euentum, quod pactis successionis futurae clientelaris admodum commune est, (h) hominii legem iniuere, protrahi possit, aliis exploratum fati non uidetur. Certe, in quantum hoc uero Vassallorum, in euentum alii deuinctorum, domino, cui aetiori illi stringuntur uinculo, praecipuum

E in-

(g) II. F. 3. in f. SCHRA- | standi apud LVNIG. in Cod.
DER. d. Feud. P. II. C. 2 | Aug. P. II. p. 1082. PRAES.
n. 26. ROSENTHAL. C. II. | in diff. de Iurament. subiecti-
Concl. 60. n. 2. | onis in euentum praestari
(h) Vid. formul. iuramen- | solito. §. 12. sequi.
ti a Vassallis SAXON. prae-

inferre possit, futurae potestatis effectus quiescet. Quod si uero clientes Confratris cuiusdam extraneorum plane elegerint arma, quin interdiciendae militiae, etiam domino, qui exspectat euentum successione, integra sit potestas, hominibus istius rationes, nec aliis effectibus carentes, in dubium uocari, non patiuntur.

Explicit Disputatio Prior.

ERRATA:

p. 7. lin. 15. lege (*b*) et lin. 19. lege (*i*) p. 17. in not. lin. 4. lege 1654. et lin. 13. lege ORD. p. 32. lin. 5. lege S.

COROLLARIA.

I.

Ius conscribendi militiam Imperialem, Ducesque illi praeficiendos, eligendi, ad Imperatorem et Status Imperii coniunctim spectat.

II.

Imperatori Ducis militiae Imperialis electione, Ordinum uoluntate, soli concessa, non tamen peregrinum eligi posse, certum est.

III.

Militia Imperii perpetua a multis non inconuenienter fuit desiderata, nec incommoda inde metuenda tanta sunt, quin pacto quodam auerti facile possint.

IV.

Milites, pro defensione Imperii conscripti, extra Imperii limites absque Ordinum praescitu duci nequeunt.

NOBILISSIMO DOCTISSIMOQUE
RESPONDENTI
SALVTEM ET OFFICIA

DICIT

PRAESES.

Quantum Paternae uirtutis aemulatio efficere
sustineat, uel ipso Tuo, NOBILISSIME RE-
SPONDENS, exemplo satis superque com-
probas. Vti enim iam ab ineunte aetate in iis,
quae ad humanitatem uocant, studiis, operam Tuam
egregie nauasti, nec quoquam auocari Te inde passus
fuiſti, ita et, tum in celebri Lipsiensium Academia,
tum in nostra Leucorea, per biennii fere, et quod
excurrit, spatium, militis ad instar intrepidi, qui stri-
dore bellico euocatus, ad arma decurrit, et Martis opus
peregisse inter commilites suos, honori sibi ducit, Mu-
sarum castra sollicito secutus, ita scientiae Legum opera-
tus es, ut de progressibus Tuis, in compendia Reipubli-
cae cessuris, felicioribus, spes concipienda sit singu-
laris. Quae omnia, ut et eruditum, quem moliris,
confictum, ex animi sententia gratulor, et immortale
Numen exoro, ut his meritis Tuis digna aliquando
eueniant, et uota tum Nobilissimae Tuae gen-
tis, tum omnium, qui bene Tibi cupiunt,
penitus propediem adimplean-
tur. Vale!

Wittenberg, Diss., 1731
X 237 1957

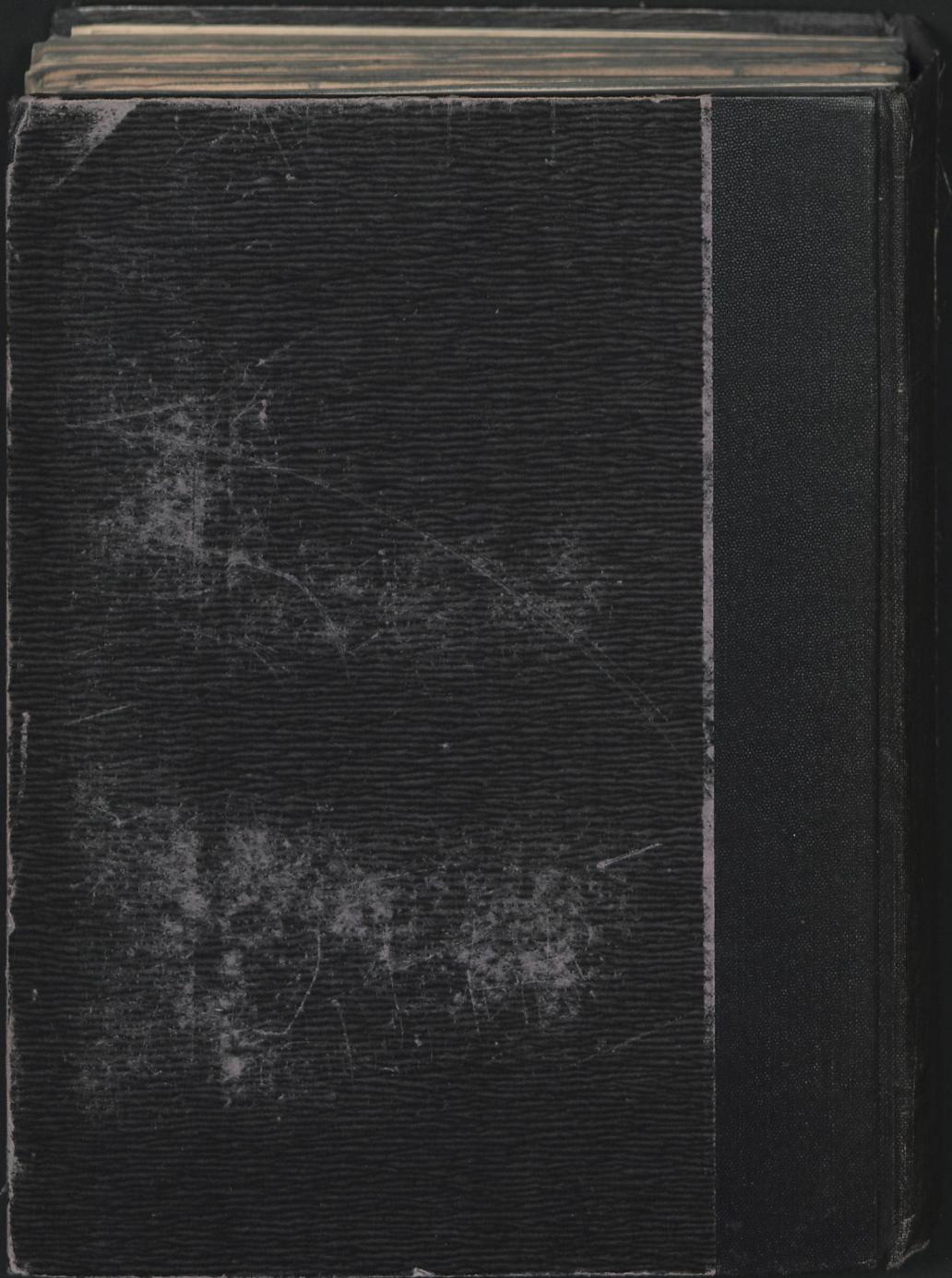
VD 18

ULB Halle
007 506 007

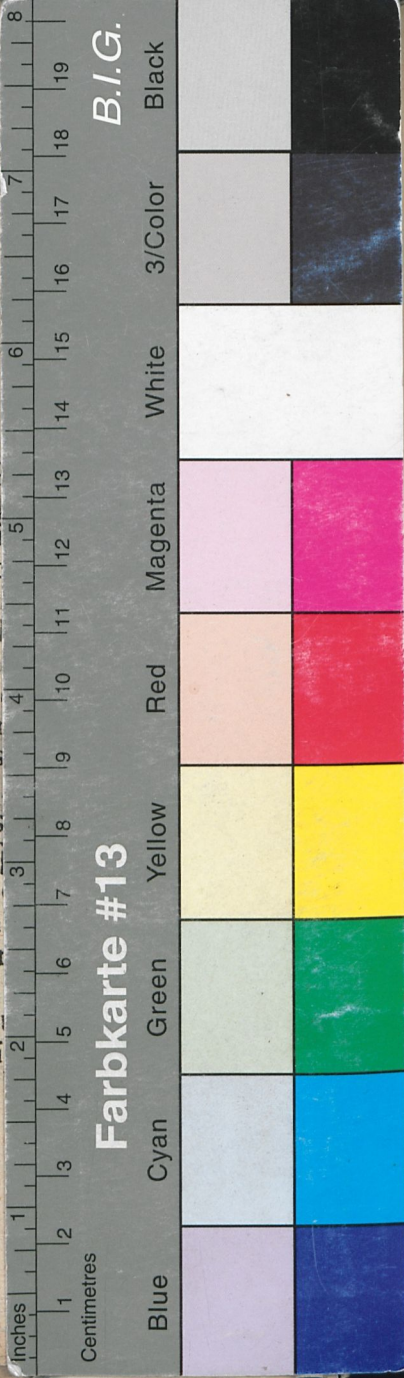
3

24

Pub. 1731. 14

1731

56
6

DISSERTATIO IVRIDICA

DE

IVRE AVOCANDI
VASALLOS

EXTERIS MILITANTES,

SPECIATIM

ORDINIBVS IMPERII
VI TERRITORII VINDICATO

QVAM

PRAESIDE

IVSTO GEORGIO
CHLADENIO, D.

IVR. FEVDAL. P. P. ET FACVLT. IVRID
ASSESS. EXTRAORD.

D. SEPTEMB. A. R. S. MDCCXXXI.

AVDITORIO IVRIDICO

PUBLICAE DISQVISIONI SVBIICIET

SALOMO IENTSCHIVS.

EYBENSTOCHIO · HERMVND.

VITTEMBERGAE

LITERIS IOHANNIS GOTHOFREDI SCHLOMACHII.

